

energocoaching
česko - slovenského prihraničia

Tak to vo svojej správe uvádza IEA.

IEA vo svojej novej správe uvádza perspektívy rozvoja vodnej energie s cieľom zdvojnásobiť do roka 2050 jej produkciu. Ročne by sa tým mohli ušetriť 3 miliardy ton CO₂. Aj v Európe je technický potenciál vodných elektrární využitý len na polovicu.

Medzinárodná energetická agentúra (IEA) vydala v spolupráci s brazílskym ministerstvom pre baníctvo a energiu novú štúdiu, v ktorej sleduje potenciál rozvoja vodných elektrární, a to až na dvojnásobok súčasnej produkcie do roku 2050. Najväčšie možnosti vidia odborníci v rozvíjajúcich sa ekonomikách, ktoré majú predpoklady na výstavbu veľkých elektrární, a rozptyľujú tým názor, že vodné zdroje a technológie už dosiahli svoj vrchol.

Tvorcovia politiky by podľa autorov štúdie mali umožniť zdvojnásobenie výroby elektriny z vody a vytvoriť nutné podmienky. Do úvahy by pritom mali brať otázky environmentálnych dopadov a získania podpory zo strany verejnosti. Dvojnásobná produkcia elektriny z vody by ročne ušetrila 3 miliardy ton emisií oxidu uhličitého z elektrární na fosílna palivá.

„Hydroelektrina už je veľmi nákladovo efektívnou technológiou,“ uviedol pri príležitosti predstavenia správy zástupca výkonnej riaditeľky IEA Richard Jones. „Nová výstavba ale čelí ťažkým finančným výzvam. Vlády musia pri navrhovaní trhov s elektrinou vytvoriť priaznivú klímu pre investície priemyslu.“

Albert Geber de Melo, riaditeľ brazílskeho výskumného centra pre elektrickú energiu (CEPEL), poznamenal, že v rozvojových krajinách môžu **„veľké a malé projekty vodných elektrární zlepšiť prístup k moderným energetickým službám, zmierniť chudobu a podporiť sociálny a ekonomický rozvoj, najmä v miestnych komunitách“**.

„Rozvojové krajiny energiu potrebujú: stále máme 1,3 až 1,6 miliardy ľudí bez elektriny. Bez energie ale nemôže byť prosperita,“ uviedol Kandeh K. Yumkella, osobitný predstaviteľ OSN pre iniciatívu Udržateľná energia pre všetkých.

Iniciatíva, do ktorej sa aktívne zapojila aj Európska únia, má tri hlavné ciele – dosiahnuť univerzálny prístup k energii, zlepšiť energetickú efektívnosť a zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov vo svetovom energetickom mixe. Vodná energia bude pravdepodobne hrať veľkú rolu aj v rámci nej.

Výhody a ciele

Štúdia IEA poukazuje na vedúcu rolu vodných technológií medzi obnoviteľnými zdrojmi. Od roku 2005 sa totiž z vody vyrobilo viac novej elektrickej kapacity ako z ostatných obnoviteľných zdrojov dohromady.

Medzi jej hlavné výhody uvádzajú spoľahlivosť, dlhodobú skúsenosť, obrovskú skladovaciu kapacitu prevádzku a nízke náklady na prevádzku a údržbu. Vzhľadom na vysokú flexibilitu ju operátori elektrickej siete môžu využiť v kombinácii s inštaláciou fotovoltických panelov a veterných turbín.

Správa poukazuje na príklad prepojenia vodnej a veternej energie medzi Dánskom a okolitými krajinami. Dánskobyrába z vetra najviac elektriny (24 %), ale vzhľadom na rovinný charakter krajiny nemá podmienky pre jej skladovanie vo vodných priehradách a prečerpávacích elektrárnach. Už od 70. rokov ale buduje káblové prepojenia na elektrickú sieť v Nórsku a Švédsku, ktoré majú značný hydro-potenciál, a tiež s Nemeckom, Holandskom a Poľskom.

Okrem toho sa elektrárne využívajú pri kontrole rizika záplav, zavlažovaní, navigácii i dodávkach pitnej vody.

V rámci odporúčania odborníci z IEA uvádzajú napríklad potrebu aktualizovať vodný potenciál riek, modernizovať existujúce elektrárne a budovať nové jednotky na priehradách, ktoré vznikli pôvodne pre iné účely. Tiež

energocoaching
česko - slovenského prihraničia

odporúčajú vytvoriť plány pre rozvoj vodnej energie so stanovenými cieľmi, vytvoriť politický rámec a trh pre ich realizáciu. Developeri a prevádzkovatelia musia dbať a monitorovať udržateľnosť projektu, vlády zase na využitie rôznych finančných nástrojov, ktoré najmä v rozvojových krajinách zmiernia riziká.

Potenciál v Európe je veľký

Analýza IEA ukazuje, že pri rozvoji inštalovanej kapacity vodných elektrární je vedúcim regiónom Európska únia. Na konci roku 2011 bola celosvetová kapacita na úrovni 140 gigawattov (GW), z toho 45 GW v EÚ, 30 GW v Japonsku, 24 GW v Číne a 20 GW v USA.

Popri inštalovanej kapacite je však dôležitým ukazovateľom aj tá skladovacia. Údaje združenia Eurelectric hovoria o tom, že 17 elektrární v Španielsku umožňuje skladovať v „ideálnom“ čerpacom cykle až 1,5 TWh elektiny. V alpských krajinách je tento pomer inštalovanej a skladovacej kapacity odlišný. Vo Švajčiarsku 16 vodných elektrární s čerpadlami uskladní len 369 GWh elektiny, vo Francúzsku 9 elektrární 184 GWh a v Rakúsku 15 prečerpávacích elektrární 125 GWh elektiny.

V súčasnosti je podľa údajov Eurelectric technický potenciál vodnej energie v Európe rozvinutý len na polovicu. Dodatočný technický potenciál by mohol byť vo výške 660 TWh ročne – z toho 276 TWh v krajinách EÚ a viac než 200 TWh v Turecku. S výstavbou prečerpávacích vodných elektrární počíta aj slovenský akčný plán pre energiu z OZE.

Vedúcim partnerom projektu je Energetická agentúra Zlínskeho kraje, o.p.s.

Obecne prospiešná spoločnosť bola založená Zlínskym krajom v roku 2006 so zámerom pomoci rozvoja územia kraja, podpore zvyšovania účinnosti, efektívnosti a sebestačnosti vo využívaní zdrojov energie a rozvoji zamestnanosti.

kontakt:

Třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín,
Česká republika
www.eazk.cz ; +420 577 043 940
info@eazk.cz

Hlavným cezhraničným partnerom projektu je Eko-Centrum, o.z.

Základným poslaním neziskového občianskeho združenia je aktívne prispievať k ochrane životného prostredia a zveľaďovať prírodné dedičstvo oravského regiónu. Jeho snahou je pripravovať a realizovať rozvojové projekty oravských obcí a tým všestranne podporovať trvale udržateľný rozvoj regiónu Orava.

Oravský Podzámok č. 60,
027 41 Oravský Podzámok,
www.ekocentrum.sk; +043 238 8740;
info@ekocentrum.sk

Projekt je podporený v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013 na základe zmluvy číslo Z 2242032001801 o poskytnutí finančného príspevku. Celkový rozpočet projektu je 225 159 €, pričom podpora z ERDF tvorí 186 637 €. Projekt bol zahájený 1.10.2012 a bude končiť 28.2.2015.